

ind paa Ministeriets Forslag, saa er det, som sagt, fordi der efter min Mening derved indrømmes meget for lidt. Sammenligner man de to Forslag, Ministeriets og Flertallets, saa tror jeg ikke, at man i Virkeligheden vil finde nogen principiel Forskiel imellem dem: der er Tale om noget Mere eller noget Mindre i disse Forslag. Ministeren fører os nemlig ind paa Reformernes Bane, men han fører os kun et ganske lille Stykke frem, og vi ville gjerne komme et betydeligt længere Stykke henimod Maalet; vi ville gjerne komme hurtigere til Maalet, end vi kunne ved at gaa saa langsomt, som dette Lovforslag synes at antyde. Hvad er da egentlig det Maal, som disse Reformere maatte søge hen til? Maalet er, forekommer det mig, paa det Allerbestemteste angivet os ved den Lov, som Folkethinget har vedtaget, nemlig Frimenighedsloven, der indømmer Menigheden Ret til at sige: den og den vil jeg have til Præst og ingen Anden. Dette er Maalet, som er os foreskrevet ved denne Frimenighedslov. Man kan synes godt om denne Lov, eller man kan misbillige den — jeg for mit Vedkommende synes godt om Loven med Undtagelse af den ene Bestemmelse, at man ikke skal have Lov til at benytte Sognets Kirke —, men jeg siger: hvorledes man end benytter denne Lov, saa kan man dog umuligt unddrage sig Konsekventerne af den, og jeg gad vide, om der ikke trindt omkring i Landet maa vækkes en almindelig Drang til at opnaa den samme Herlighed, som Frimenighedsloven yder disse Menigheder —, men rigtignok uden at betale derfor. Det er en Drang, som nødvendigvis maa vækkes og træde stærkere og stærkere frem og ogsaa gjøre sig gjældende hert Folkethinget, og jeg skal kun tilføie, at jeg er overbevist om, at ingen Regjering i Fremtiden vil kunne unddrage sig disse Konsekvenser. Seg skal nøiere betegne, hvorfor jeg siger, at det vil være Regjeringen umuligt at unddrage sig det moraliske Tryk, som det staar i Menighedernes Magt at lægge paa den. Bliver der et Kald ledigt, og Menigheden har Die paa en bestemt Person, som den mener kunde tilfredsstille dens Dnsfer, og som den iforveien kjender, og man da sender den en ganske Anden paa Grund

af hans Anciennitet eller af andre Grunde, og Menigheden siger: Nei, denne Præst ville vi ikke have, saa træde vi ud og danne en Menighed for os selv, og naar dette sker med een Menighed, med to, ti, tyve Menigheder, og Landet paa denne Maade bliver opfyldt af Frimenigheder, og Sognekirkerne staa tomme, medens der reiser sig Kapeller rundt omkring i Landet, saa gad jeg nok spørge, om man tror, at nogen Regjering kan taale dette Tryk; jeg tror det sandelig ikke. Seg mener derfor, at det Maal, hvortil Reformerne maa sigte, er, at Menighederne saa den samme Ret, som de nye Frimenigheder have til at vælge deres Præst. Naar nu dette er Maalet, saa er det dog ikke saa forunderligt, at vi synes, at det Skridt, som Regjeringen nu foreslaar, er altfor kort, og at vi gjerne ville gaa lidt hurtigere. Skal man en lang Vej, og man længes efter at naa Maalet, saa maa man sandelig gjøre længere Dagsreiser, end naar Veien er kort; saaledes gaar det ogsaa her, vi ville gjerne lidt hurtigere afsted. Hvad nu det angaar, som er yttret fra en anden Side, at Menighederne ikke have Ret til at vælge deres Præst, saa kan det være muligt, at de ikke nu have denne Ret. Det er jo altid Tilfældet, førend en Lov er bleven given, at Retten ikke bestaar, men naar Lovgivningsmagten bliver enig, saa bliver jo det en Ret, som ikke før var det. Seg kan derfor ikke forstaa Andet, end at det skal være det Samme, som at denne Tilstand, at Staten lønner og Menigheden udvælger Præsten, er en exceptionel Tilstand. Dette skal jeg ingenlunde fragaa; men den er da ikke saa exceptionel, at vi ikke nogenstunde her i Landet have haft nogen Tilstand af den selvsamme Bestaafenhed. Det er jo vel bekendt, at lige til 1848—49 havde Godseierne jus proponendi, men i Virkeligheden var det jo saaledes, at de indstillede tre, og jeg veed aldrig, at det Tilfælde er indtruffet, at Regjeringen er gaaet udenfor den øverst opstillede Kandidat. Her var det altsaa Tilfældet, at Staten lønede, men at Godseieren, der repræsenterede Menigheden, egentlig var den, der kaldte Præsten. Hvert stete der, som Alle vide, i 1849 en Forandring. Seg kan ikke